nieuws

Hoogtekaart toont restanten van oude landbouwpraktijken

nieuws

Een nieuwe digitale hoogtekaart van Vlaanderen en Brussel, het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II (DHMV II), geeft een ongezien gedetailleerd beeld van ons grondgebied. De gebruikte techniek laat toe om tot op de bodem te scannen, zelfs in gebieden die onder bos liggen. Op die manier kunnen oude landschappelijke elementen en zelfs de kwaliteit van onze bossen in kaart gebracht worden. Enkele professoren gingen met het model aan de slag en vonden onder meer sporen van akkers uit de ijzertijd op het Kempens plateau, van vroegmiddeleeuwse irrigatiekanalen in de Kempen en van intensieve wijnbouw in de Dijlestreek.

16 NOVEMBER 2017 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:42

Lees meer over:
onderzoek
varia

Een nieuwe digitale hoogtekaart van Vlaanderen en Brussel, het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II (DHMV II), geeft een ongezien gedetailleerd beeld van ons grondgebied. De gebruikte techniek laat toe om tot op de bodem te scannen, zelfs in gebieden die onder bos liggen. Op die manier kunnen oude landschappelijke elementen en zelfs de kwaliteit van onze bossen in kaart gebracht worden. Enkele professoren gingen met het model aan de slag en vonden onder meer sporen van akkers uit de ijzertijd op het Kempens plateau, van vroegmiddeleeuwse irrigatiekanalen in de Kempen en van intensieve wijnbouw in de Dijlestreek.

De hoogtekaart is dermate gedetailleerd dat je er (letterlijk) een molshoop mee in beeld kan brengen. Het model is opgebouwd uit een enorme laserpuntwolk, die het resultaat is van moderne laserscanmetingen vanuit de lucht. De databank met meetpunten wordt beheerd door het Agentschap Informatie Vlaanderen (AGIV), dat ook het verzamelen van de data coördineerde. Voor archeologen en landschapsonderzoekers is het model een erg waardevol werkinstrument.

Professor Archeologie Marc De Bie (VUB), geograaf Jan Bastiaens en archeoloog Erwin Meylemans, alle drie verbonden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, gingen met de puntenwolk aan de slag. Na filtering van de data ontdekten ze honderden archeologische sites, soms volslagen nieuw, soms al bekend uit historische bronnen. Zo ontdekten ze een uitgestrekt en goed bewaard complex van akkers uit de ijzertijd op het Kempens plateau. Het gaat om een patroon van vierkante akkertjes, telkens ongeveer 40 op 40 meter groot en omsloten door aarden wallen. Eén van de grootste van deze complexen, in het Kolisbos in Neerpelt, is sinds juli 2017 beschermd als archeologische site.

Een andere ontdekking is die van irrigatiekanalen uit de vroege middeleeuwen. De groeiende bevolking in de Lage Landen deed de vraag naar voedsel destijds exponentieel toenemen. Om de productie op te krikken, werden voor het eerst irrigatiesystemen

aangelegd. Landbouwers tapten beekwater af om graslanden te irrigeren en zo de opbrengst van hooilanden te doen stijgen. Dankzij die irrigatiekanalen konden landbouwers meer hooi produceren voor hun dieren en hun areaal geschikte hooilanden vergroten. Onderzoekers hadden al vermoedens over het bestaan van dergelijke irrigatiesystemen. Maar in de archieven viel er niets over terug te vinden, en op het terrein kon je ze nauwelijks zien. Het hoogtemodel werpt hier nu nieuw licht op.
Veel later, vanaf het midden van de 19de eeuw, werd irrigatie systematischer aangepakt. Vanaf de Maas legden ingenieurs een netwerk aan van kanalen en vaarten. Doel was de Kempen vruchtbaarder en productiever te maken. De kanalen voedden een complex van vloeiweiden of wateringen, laaggelegen hooilanden die werden voorzien van een ingenieus drainagesysteem om het overtollige water uit de beken aan te voeren. Ook dat netwerk is nu beter gedocumenteerd. Het experiment mislukte overigens. Verdere pogingen om de Kempen te irrigeren, werden in de 19de eeuw al opgegeven.
Het hoogtemodel toont tot slot ook restanten van de intensieve wijnbouw op de zuidhellingen van de Oost- en Zuid-Brabantse heuvels ruim 300 jaar geleden. De sporen van die activiteit kon je nog min of meer zien op de Ferrariskaarten, een reeks van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Lage Landen uit de 18de eeuw. Maar dankzij het hoogtemodel kunnen die sporen nu meer in detail bestudeerd worden.
"Op de Wijngaardberg in Wezemaal-Rotselaar vond je in de 18de eeuw talrijke wijngaarden", zegt Meylemans. "De druiventeelt ging er terug tot wijnbouw uit de Romeinse tijd. Dat weten we uit historische bronnen. De wijnbouw ging volledig verloren in de 20ste eeuw, na een korte opflakkering in de 19de eeuw, en de met het blote oog zichtbare sporen zijn er nagenoeg volledig uit het landschap verdwenen."

Bron: Belga

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada